

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

30.09.2024. – 04.10.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 07.10.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 30.09.2024. – 04.10.2024.**

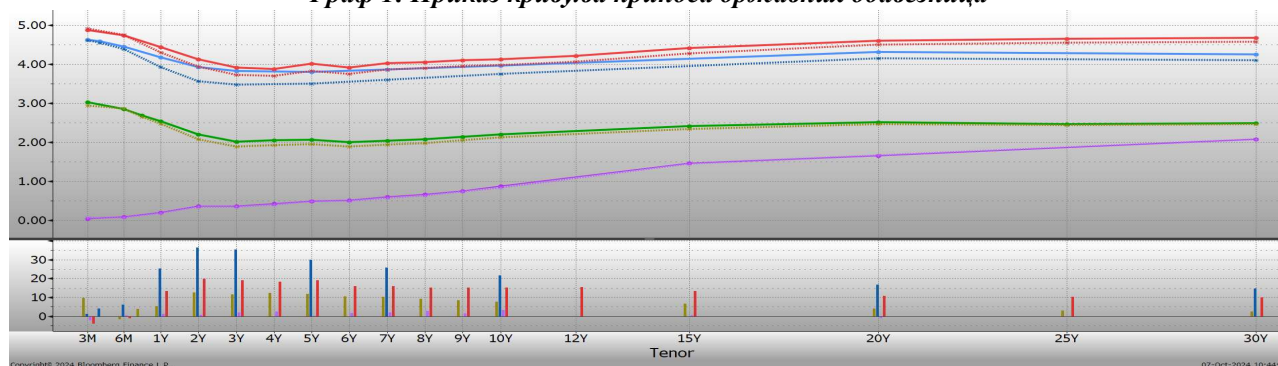
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	27.9.24	4.10.24	27.9.24	4.10.24	27.9.24	4.10.24	27.9.24	4.10.24
2 године	2,08	2,20	3,56	3,92	3,94	4,14	0,37	0,37
5 година	1,95	2,07	3,51	3,80	3,82	4,02	0,50	0,50
10 година	2,13	2,21	3,75	3,97	3,98	4,13	0,85	0,89

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vуbillove

Доспијеће	Приноси	
	27.9.24	4.10.24
3 мјесеца	2,963	3,055
6 мјесеци	2,872	2,856
1 година	2,500	2,552

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 04.10.2024. године (пуне линије) и 27.09.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Током прошле недјеље дошло је до приличне корекције приноса обавезница зоне евра навише, а посебно на предњем и средњем дијелу криве. Приноси њемачких обавезница су повећани за 8 до 13 базних поена, приноси француских обавезница за 7 до 10 базних поена, а приноси италијанских обавезница 6 до 16 базних поена. Највећи утицај на оваква кретања приноса имали су објављени економски подаци за САД, који су указали на снажно тржиште рада и још увијек јаку економију ове земље. С друге стране, објављивањем финалних података потврђени су прелиминарни подаци који су показали да је стопа инфлације у зони евра достигла ниво испод циљаних 2%, те да је забиљежила најнижи ниво од априла 2021. године, што је утицало на то да се повећају очекивања додатних смањења каматних стопа ЕСВ. На крају прошле недјеље могућност смањења каматних стопа на октобарској сједници, за 25 базних поена, на тржишту новца износила је преко 90%.

Предсједница ЕСВ Лагард је изразила оптимизам у вези са контролисањем инфлације, сугеришући да ће ЕСВ то представити на октобарској сједници јер је у говору наговјестила моментум ка смањењу каматних стопа. Навела је и да би инфлација могла привремено да забиљежи раст у IV кварталу, због ранијег пада цијене енергената, али да је увјерена да ће се вратити на циљани ниво. Остали чланови УВ ЕСВ у својим изјавама су такође изразили очекивања стабилизације инфлације, те нису искључили могућност још једног смањења каматних стопа већ у октобру. Истовремено, већи број чланова је указао на силазне ризике по питању

Одрнцање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

економије зоне евра, која показује знакове слабљења. Такође, неки чланови су указали на забринутост око слађење европског тржишта рада и његовог утицаја на инвестиције и економски раст.

Француска је објавила план којим би обезбиједила 60 милијарди EUR смањењем потрошње и повећањем пореза у слjedeћој години у настојању да ријешу проблем растућег буџетског дефицита. Од овог износа двије трећине би требало да дође од смањења потрошње министарстава и здравственог осигурања, док би 20 милијарди EUR било прикупљено путем пореза богатих појединаца, великих компанија и “зелених иницијатива”. Министар финансија Италије Ђиоргети је изјавио да Италија планира да, како би смањила свој буџетски дефицит, повећа порезе за компаније које су имале највећу корист од недавних економских турбуленција. Циљ је да се дефицит доведе испод 3% до 2026. године.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. Бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	СЕП	1,8%	2,2%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	СЕП	2,7%	2,8%
3.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим.)	СЕП	1,8%	2,0%
4.	Стопа инфлације – Италија (прелим.)	СЕП	0,8%	1,2%
5.	Стопа инфлације – Ирска (прелим.)	СЕП	-	1,1%
6.	Стопа инфлације – Португалија (прелим.)	СЕП	-	1,8%
7.	Стопа инфлације – Холандија (прелим.)	СЕП	3,2%	3,3%
8.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	АВГ	-2,3%	-2,2%
9.	РМI композитни индекс – ЕЗ (финал.)	СЕП	48,9	51,0
10.	РМI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	СЕП	44,8	45,8
11.	РМI индекс услужног сектора – ЕЗ (финал.)	СЕП	50,5	52,9
12.	Однос дефицита и БДП-а – Италија (Q/Q)	II квартал	-	8,4%
13.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	АВГ	-0,1%	-0,4%
14.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	АВГ	-2,0%	-0,7%
15.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	АВГ	-	-1,3%
16.	Стопа незапослености – ЕЗ	АВГ	6,4%	6,4%
17.	Стопа незапослености – Италија	АВГ	6,5%	6,4%
18.	Стопа незапослености – Белгија	АВГ	-	5,4%
19.	Стопа незапослености – Ирска	СЕП	-	4,4%
20.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у 000')	СЕП	12,0	21,9
21.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г)	АВГ	-	-1,5%
22.	Обим малопродаје – Ирска (Г/Г)	АВГ	-	1,4%
23.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	АВГ	-	1,7%
24.	Малопродаја – Италија (Г/Г)	АВГ	1,3%	0,9%

САД

Приноси америчких државних обавезница су протекле недјеље забиљежили приличан раст дуж цијеле криве, а посебно под утицајем објављивања позитивних података са тржишта рада (раст броја запослених по свим секторима у септембру). Након објављивања наведених података, редукована су очекивања тржишних учесника да ће Фед на новембарској сједници смањити референтну каматну стопу за 50 базних поена.

Званичници Феда су прошле недјеље били прилично активни по питању изјава о монетарној политици. Предсједник Феда Повел је нагласио план постепеног смањења каматних стопа уз осигурање економске стабилности. Повел је изразио увјерење да ће се инфлација кретати ка циљу од 2%, али је нагласио да ће будуће одлуке зависити од економских података. Иако је инфлација успорена, он је примијетио да је тржиште рада ослабило, али остаје и даље солидно. Инвеститори очекују даље смањење каматних стопа, али опрезним темпом како би се избјегло поновно покретање инфлације. Чланица FOMC-а Бовман је поновила да је инфлација и даље изнад циља Феда, заговарајући одмјерен приступ смањењу каматних стопа. Предсједник

Одржање од одговорности (Disclaimer)

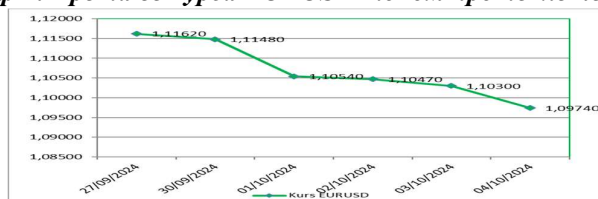
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Феда из Атланте Бостик је истакао да је отворен за смањење референтне каматне стопе за 50 базних поена у новембру, ако се раст радних мјеста успори брже од очекиваног, циљајући распон референтне каматне стопе 3,00% -3,25% до краја 2025. године. Предсједник Феда из Ричмонда Баркин је примијетио напредак у погледу инфлације, али је истакао да је прерано да централна банка прогласи побједу.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	СЕП	55,4	55,2	55,7
2.	ISM индекс услужног сектора	СЕП	51,7	54,9	51,5
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	27. сеп	-	-1,3%	11,0%
4.	Поруцбине трајних добара (финал.)	АВГ	0,0%	0,0%	9,8%
5.	Фабричке поруцбине	АВГ	0,1%	-0,2%	4,9%
6.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	28. сеп	221.000	225.000	219.000
7.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	21. сеп	1.830.000	1.826.000	1.827.000
8.	ADP индекс промјене броја запослених	СЕП	125.000	143.000	103.000
9.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	СЕП	47,0	47,3	47,9
10.	Потрошња грађевинског сектора (М/М)	АВГ	0,2%	-0,1%	-0,5%
11.	ISM индекс прерађивачког сектора	СЕП	47,5	47,2	47,2
12.	Стопа незапослености	СЕП	4,2%	4,1%	4,2%
13.	Промјена запослених нефармерски сектор	СЕП	150.000	254.000	159.000
14.	Промјена запослених приватни сектор	СЕП	125.000	223.000	114.000
15.	Промјена запослених прерађивачки сектор	СЕП	-8.000	-7.000	-27.000

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1162 на ниво од 1,0974.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Према објављеним подацима, британска економија је у II кварталу забиљежила значајнији годишњи раст него у претходном кварталу. Премијер Стармер намјерава да убрза раст, а министарка Ривс и даље наговјештава могућа повећања пореза и промјене фискалних правила у предстојећем буџету. ВоЕ прогнозира раст од 0,3% у трећем кварталу, али очекује да ће се он касније убрзати како се инфлација и каматне стопе буду смањивали. Ефективна каматна стопа на хипотекарне кредите повећана је на 4,84% са 4,81%. Расположење међу британским потрошачима и фирмама је погоршано због упозорења владе пред објављивање новог буџета, што се може да закључи према песимистичним подацима који показују да је штедња на највишем нивоу од 2021. године.

ВоЕ је упозорила да су могуће "оштре" корекције на финансијским тржиштима Велике Британије, које би могле да изазову проблеме у кредитирању и више трошкове позајмљивања. Геополитички ризици изазивају забринутост међу учесницима на тржишту, а ВоЕ је примијетила да су ти ризици на највишем нивоу од 2008. године. Рејтинг агенција Moody's је промијенила изгледе за британски банкарски систем на "стабилан" са "негативан" због стања њихових биланса у периоду смањивања каматних стопа.

Гувернер Бејли је изјавио да би ВоЕ могла да постане мало активнија у процесу смањивања каматних стопа, те наговјестио могућност смањења уколико инфлација и даље буде под контролом. Бејли је похвалио економску отпорност Велике Британије, а сматра да су потребне веће инвестиције у инфраструктури како би се суочили са проблемима старења популације, трошкова одбране и климатских промјена. Супротно овим

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

гувернеровим изјавама, главни економиста ВоЕ Пил је истакао важност опреза при процјенивању упорности инфлације и изјавио да се он залаже за постепено повлачење рестриктивних мјера у монетарној политици. Упозорио је на опасност прераног или пребрзог смањивања каматних стопа, изразио забринутост због трајних инфлаторних притисака, те истакао да раст плата и инфлација у услужном сектору и даље представљају проблем.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Натионвиде индекс цијена кућа (Г/Г) СЕП	2,7%	3,2%	2,4%
2.	Биланс текућег рачуна (у млрд GBP) 2. квартал	-33,0	-28,4	-13,8
3.	БДП (Г/Г) (финал.) 2. квартал	0,9%	0,7%	0,3%
4.	Приватна потрошња (Q/Q) (финал.) 2. квартал	0,2%	0,2%	0,6%
5.	Јавна потрошња (Q/Q) (финал.) 2. квартал	1,4%	1,1%	0,3%
6.	Укупне пословне инвестиције (Q/Q) (финал.) 2. квартал	-0,1%	1,4%	0,5%
7.	Извоз (Q/Q) (финал.) 2. квартал	0,8%	-0,3%	-1,0%
8.	Увоз (Q/Q) (финал.) 2. квартал	7,7%	6,3%	-1,2%
9.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.) СЕП	51,5	51,5	52,5
10.	PMI индекс услужног сектора (финал.) СЕП	52,8	52,4	53,7
11.	PMI композитни индекс (финал.) СЕП	52,9	52,6	53,8
12.	PMI индекс грађевинског сектора СЕП	53,1	57,2	53,6

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,83467 на ниво од 0,83618. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,3374 на ниво од 1,3122.

ЈАПАН

Новоизабрани јапански премијер Ишиба планира да одржи ванредне изборе 27. октобра, годину дана раније него што би требало. Након побједи на изборима за вођу LDP странке, Ишиба намјерава да брзо задобије повјерење јавности и да оживи популарност LDP странке, која слаби. Поставио је циљ да до краја деценије минимална сатница достигне 1.500 JPY и истакао важност постизања сигурности од нуклеарне производње. Он такође намјерава да изгради стабилне везе са Кином и да ојача везе са Јужном Корејом. Кључни званичници су изабрани, те ће Катсуноби Като бити министар финансија, а Јошимаса Хајаши главни секретар кабинета.

Ишиба жели да оконча дефлацију и позвао је ВоЈ да задржи благу монетарну политику како би подржала економски раст. Обећао је мјере економске подршке, промоцију инвестиција и минимални раст плата. Министар економског опоравка Аказава сматра да ВоЈ треба да буде опрезна када су у питању даља повећања каматних стопа како би се обезбиједило да Јапан у потпуности побиједи дефлацију. Његови коментари, као и изјаве гувернера Уеде наговјештавају да ВоЈ на крају овог мјесеца неће повећати каматне стопе. Гувернер Уеда је информисао премијера Исхибу на њиховом првом састанку да ће ВоЈ наставити да подржава јапанску економију стимулативном монетарном политиком, те да има времена да се размотри даље одлуке о монетарној политици. Анкете су показале да је подршка Ишибином кабинету релативно ниска у поређењу са подршком коју су имале претходне вође.

Тржиште свопова је смањило и вјероватноћу за повећање каматних стопа у децембру, што је потакло распродају JPY и жељу да се купује имовина која носи виши принос. Тржишни учесници очекују даљи пад вриједности ове валуте. Неколико министара из Јапана покушало је да ублажи утицај Ишибиних коментара о одлагању повећања каматних стопа. Аказава је додао да је главни проблем одређивање адекватног тренутка за нормализацију политике, али да се иде ка тој нормализацији. Званичник ММФ-а Козак изјавио је да би ВоЈ требало да постепено повећава референтну каматну стопу пратећи податке као што су прогнозе инфлације.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Индустријска производња (Г/Г) (прелим.)	АВГ	-1,5%	-4,9%	2,9%
2.	Малопродаја (Г/Г)	АВГ	2,6%	2,8%	2,7%
3.	Индекс започетих кућа (Г/Г)	АВГ	-3,5%	-5,1%	-0,2%
4.	Стопа незапослености	АВГ	2,6%	2,5%	2,7%
5.	Однос слободних радних мјеста и пријављених радника	АВГ	1,24	1,23	1,24
6.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	СЕП	49,6	49,7	49,8
7.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	СЕП	53,9	53,1	53,7
8.	PMI композитни индекс (финал.)	СЕП	52,5	52,0	52,9
9.	Монетарна база (Г/Г)	СЕП	-	-0,1%	0,6%
10.	Индекс потрошачког повјерења	СЕП	37,0	36,9	36,7

JPY је током протекле недеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 158,79 на ниво од 163,26. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 142,21 на ниво од 148,70.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

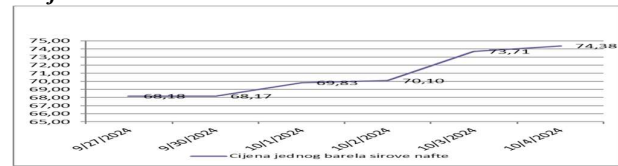
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 68,18 USD (61,08 EUR). Током протекле недјеље цијена нафте је имала тенденцију раста. Ескалација геополитичких односа на Блиском истоку, уз посебан фокус на однос Ирана и Израела, је кључни фактор који подржава раст цијене овог енергента. Почетком недјеље цијена је биљежила раст, под утицајем вијести да је Иран напао Израел. Израженији раст цијене овог енергента заустављен је након објављивања вијести да је ОПЕС+ пристао да ублажи смањење производње у децембру, након одгоде због ниских цијена нафте. Представници чланица земаља ОПЕС+ су дискутовали о Казахстану, Русији и Ираку, а везано за компензацију због прекорачења производних квота током љета. Министар нафте Саудијске Арабије Абдулазиз Бин Салман је упозорио да би цијена нафте могла пасти на 50 USD по барелу ако се чланице не придржавају ограничења. Према подацима API, америчке залихе сирове нафте су у посљедњој недјељи септембра смањене за 1,5 милиона барела, док су, с друге стране, према подацима EIA, залихе сирове нафте у истом периоду повећане за 3,9 милиона барела, што доприноси јачању забринутости због превелике понуде. Истраживање тржишта показује да је производња сирове нафте ОПЕС-а пала за 480.000 барела дневно на 26,61 милион прошлог мјесеца након политичке кризе у Либији. Увоз нафте са Блиског истока смањен је на најнижи ниво од јануара, уз значајан пад извоза Саудијске Арабије и Ирака, што би се могло погоршати ако регионални сукоби ескалирају. У четвртак је цијена нафте забиљежила приличан раст од преко 5%, након што је предсједник САД Бајден споменуо разговоре о подршци Израелу у нападу на иранска нафтна постројења. Иначе, Иран производи преко три милиона барела дневно, а сваки поремећај могао би имати значајне глобалне посљедице. Ово је засјенило вијести да ће Либија наставити пуну производњу нафте од четвртка, додајући 700.000 барела дневно након рјешавања политичког спора. Јачање забринутости да би Израел могао да нападне иранска нафтна постројења је фактор који је највише допринио расту цијене овог енергента крајем недјеље. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 74,38 USD (67,78 EUR), што представља раст од 9,09% на недјељном нивоу (највећи недјељни раст од марта 2023. године).

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.658,24 USD (2.381,51 EUR).

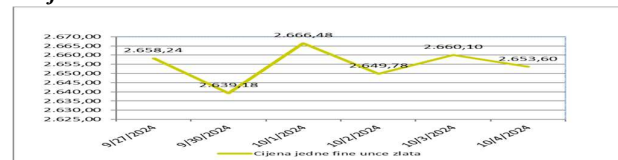
Цијена злата је током протекле недјеље биљежила волатилна кретања. Почетком недјеље цијена је забиљежила смањење под утицајем раста приноса америчких државних обавезница и апрецијације USD. На смањење је утицао и говор предсједника Феда Повела који је сигнализовао да се не жури са даљим смањењем каматних стопа. Ескалација тензија на Блиском истоку утицала је на раст привлачности злата као активне сигурног уточишта, што се рефлектовало на раст цијене овог племенитог метала током трговања у уторак.

Упркос ескалацији сукоба на Блиском истоку, цијена злата је средином недјеље забиљежила смањење. Аналитичари сматрају да ће дешавања на Блиском истоку и предсједнички избори у САД наставити да буду фактори који ће у дугом року подржавати цијену овог племенитог метала. Током трговања у четвртак цијена злата се кретала у уском распону, уз јачање USD које се супротставља привлачности злата као сигурног уточишта усред ескалације тензија на Блиском истоку.

Објављивање позитивних података са тржишта рада у САД, одразило се на смањење цијене злата током трговања у петак. Ипак, злато и даље остаје подржано геополитичким ризицима на Блиском истоку. Кина је током септембра, пети мјесец заредом, задржала резерве злата на нивоу од 72,8 милиона тројних унци.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.653,60 USD (2.418,08 EUR), што представља благи пад од 0,17% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.